

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI KATHOLIKUS HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON 16 OLDAL TERJEDELEMMEL.

Előfizetési ára:
 a magyar birodalomban és Ausztriában:
 Egész évre . . . . . 4 kor.
 Félévre . . . . . 2 kor.
 Negyedévre . . . . . 1 kor.
 Egyes szám ára 3 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VIII., Mária-utca 42.
 Egy petitsor hirdetés ára 20 fillér.

A német birodalom államaiba egész
 évre 6 korona.
 Európa egyéb államaiba és Amerikába
 egész évre 8 korona.

A mama kedvence.

Katholikus nagygyűlés.

November 4-től 7-ig fog tartani a Budapestre egybehívott *katholikus nagygyűlés*, melyre a meghívók már széjjel mentek s a meghívó lapunk más helyén található.

Ismét összejönnek az ország minden részéből a katolikus világi és egyházi férfiak, hogy meghányják vessék a katolikus társadalmi és hitélet ügyét-baját.

A múlt évi nagygyűlés sok mindenféle célszerű határozatot fogadott el, melyek életbeléptetése sokat lendítene rajtunk katolikusokon.

Mert szó ami szó. Ha végignéznünk hazánk más felekezetein, látni fogjuk, hogy ott az összetartás, az egyetakarás a hitéleti, társadalmi, sőt politikai kérdésekben egyaránt sokkal fejlettebb, erősebb, mint nálunk katolikusoknál. Mi még mindig a nembánomság, a közömbösség renyhe semmittevésében éldegélünk, jajgatva, siránkozva, de azért semmihez sem nyulva, hanem várva, hogy vagy magától javuljon meg a helyzet, vagy mások hozzák ki számunkra a tűzből a sült gesztenyét.

No hát sem magától nem javul meg a helyzet, sem más nem javítja azt meg, ha magunk nem javítjuk meg azt. Segíts magadon, az Isten is megsegít!

Nem látjuk-e nap-nap után, mint szoritanak mindenben hátra? Nem tapasztaljuk-e eléggé, mint sértik, bántják egyházunkat, papjainkat, jó magunkat a liberalizmus szent neve alatt?!

Nem-e vagyunk már ott a katolikus Magyarországon, hogy félre említjük katolikus voltunkat, nehogy anyagi kárunk legyen belőle?

Mily bátorsággal, mily szemtelenséggel merik ma már gunyolni vallásunkat, annak jelvényét, a dicsőséges, szent keresztet! A szorgalmasan templomba járó, hü és buzgó katolikus hátramaradottnak, bárgyunak titulázzák; legjobb papjainkat is a sötétség lovagjainak cimezik a tisztelt »liberális« ujságok. Miért nem gunyolják ők ép úgy a vakbuzgó zsidót vagy protestánst? Pedig ép a legutóbb lezajlott zsidó ünnepek alkalmából láthattuk, mily kihívóan, büszkén mutatták meg a zsidók, hogy bizony ők *mind* megülik az ünnepüket, még pedig a szó szoros értelmében a legszigorubbán. Láttunk előkelő, gazdag zsidókat hatalmas imakönyvekkel kezökben az

utcán végigmenni — nem szégyenkezve, ellenkezően kérkedve, bátran.

És a katolikusok? Azok bizony előbb körülnéznek, nem-e látja valaki, s csak akkor veszik le a kalapot a templom előtt, mert szégyenlik magukat. Hát még imakönyvvel a kezében hányat látunk mi közülünk járni, pláne a jobbmóduak, az előkelők közül?

Nem teszik, mert félnek, hogy kigunyolják őket? Vajjon kik gunyolják? Azok, a kik a katolikusok ilyenén megfélemlítéséből csak a saját gyarapodásukat, megerősödését remélik s meg is találják.

Hát a katolikus társadalom vajjon milyen? Ki mer ma katolikus egyesület tagja lenni? Hát hol látjuk a jobb móduakat, az előkelőket belevgyülve a nép katolikus egyesülésében? Sehol vagy csak nagyon gyéren. Egy katolikus lapot jártni alig jártn valaki s így nem csoda, ha sajtónk tengődik, anyagi gondokkal küzd.

Ennek nem szabad tovább így maradni. Azért vannak az országos katolikus nagygyűlések, hogy kezdeményezzék ezen tarthatatlan állapotok jobbra változtatását. Az értelmesebb lelkesebb katolikusok meghozzák a maguk javaslatait, melyek az összeség megvitatva határozattá emel.

Igen, *határozattá emel!*

De ne higgyétek, kedves olvasóim és testvéreim, hogy ezzel elég van téve az üdvösségnek! Nem. Ezek a határozatok, ezek a javaslatok csak úgy hozhatnak ipari javulást, ha a katolikus összeség — pedig elég szép számmal vagyunk Magyarországon — azokat támogatja, megfogadja, s azoknak életbehívásához segítségnyújt. Mert ha nem mindnyájan fogunk kezdet azok megvalósítására, akkor minden törekvés, minden munka meddő marad; nem lehet az életben érvényesíteni azt, amit a teremben elhatároztunk!

Reméljük a katolikusok már öntudatra ébredtek, felébresztette őket a már nagyon erősen hulló támadások tömege, s sietni fognak a katolikus nagy gyűlésen minél nagyobb számban résztvenni, nemcsak azért, hogy az ott elhangzott szónoklatokban gyönyörködjék, hanem hogy hazatérve övéi közé továbbítsa azon magot, melyekből üdvösségünk, boldogságunk terebélyes fája kisarjadzik.

Fel tehát a katolikus nagygyűlésre!

Politikai hírek.

Apponyi győzelme. Jászberényben folyt le a leghevesebb küzdelem. „Apponyit meg kell buktatni!” ez volt a jelszó. A régi Bánffysták és Tiszaisták akarták ezt megselekedni Apponyival, Magyarország e büszkeségével, csak hogy utjokból tegyék. *Almássy Géza* elcsapott főispánt léptették fel ellene, kinnek főkortese *Török Aladár* fölfüggesztett polgármester volt. Ugyancsak ő volt a választási elnök. Több mint 340 Apponyi-szavazatot utasított vissza. A választást 36 órán keresztül húzta, csak hogy jelöltjét győzelemre segítse. Az erőszakosságok minden elképzelhető fajtáját alkalmazta az Apponyi-párt ellen. Nyíltan hirdette, hogy inkább leharapja nyelvét, sem hogy Apponyit megválasztott képviselőnek jelentse ki. De nem használt semmit. A hü jászberényiek kitarítottak Apponyi mellett a legvégsőbik, úgy, hogy Apponyi mégis győzött. Mikor *Török Aladár* látta, hogy semmi erőszak sem használ, ott hagyta a választási helyiséget és katonafedezet mellett egyszerűen megszökött. A választási alelnök kihirdette aztán Apponyi győzelmét, a mit lelkes éljenzéssel fogadtak a derék, hü, a 36 órai várakozástól elcsigázott választók. Az egész ország, de még a külföld is felháborodott a jászberényi választás pizkossága felett. *Török Aladár* ellen megindítják a büntető eljárást.

A néppárt nagy áldozatok és óriási erőfeszítés mellett nem birt több kerületet hódítani mint egyet. A mult választásnál 20 mandátumot nyertek most pedig 21-en vannak. E nagy kudarc okát sok mindenféle okban keresik. A liberális lapok annak tulajdonítják, hogy a néppárt lejárt magát, programja nem kell a népnek. Hát ez nem igaz; a nép a néppárti programért igenis lelkesedik, hát ha még benne volna mindaz, a mi a 29 pontban van. De inkább azoknak van igaza, a kik abban látják a kudarc okát, hogy a néppárti vezetőség gyűlöltette meg magát úgy a papokkal, mint a polgári elemmel. A papság rossz néven veszi, hogy vele a központ csak úgy diktál, őt csak éppen köteles szolgálattételre használja, de véleményét nem hallgatja meg, kívánságát nem teljesíti. A polgárság pedig rossz néven veszi, hogy a néppárti jelölteknek csupa papokat, grófokat, előkelő nagybirtokosokat vesznek, kik legtöbbjének a törvényhozói álláshoz szükséges tudása sincs, a nép bajai iránt pedig nem bír érzékkel. Hibának tudják be azt is, hogy a központi vezetőség sosem küldte a kerületnek azt a jelöltet, melyet a kerület néppárti választói óhajtanak, hanem mindig a központ által oda állított egyént. Már pedig a választópolgárban is van annyi önérzet, ha még oly jó néppárti is, hogy inkább nem szavaz, ha látja, hogy a pártvezetőség az ő kívánságait semmiben sem veszik. Szóval a legtöbbben, sőt az elbukott je-

löltek közül is sokan a mostani pártvezetőséget okozák, a most már semmivel sem javítható elért kudarcral. Ugy látszik nem zörög a haraszt ha nem, fujja a szél.

Választási mozgalmak.

Csongrádon megválasztották dr. *Baross János* szabadelvű Hegyi Antal plébános ellenében.

Zentán *Bartha Miklós* ugronpártit választották meg *Kovács Pál* ellenében.

A választások most már be vannak fejezve, csak a pótválasztások vannak hátra, a melyek elmúltával lehet majd tiszta képét látni az új országgyűlésnek. Az eddigi eredményből látható, hogy mind a három ellenzék megerősödött, a kormánypártból pedig főleg az inkompatibilisek, azaz olyanok, kik az összeférhetlenségi törvény által kifogásolt állásban vannak, buktak ki. Nem kár értök. A képviselőházba törvényhozók, nem pedig seftelő handlék valók.

Pótválasztások.

1. **Budapesten** a IX. kerületben *Hock János* és *Springer Ferenc* dr. szabadelvű pártiak között október 17-én.

2. **Baksán** *Berger Ignác* szabadelvű és *Darányi Ferenc* néppárti között.

3. **Bazinban** *Habrovsky József* néppárti és *Apponyi Gyula* szabadelvű közt.

4. **Csenger.** *Luby Béla* Kossuthpárti és *Nagy Béla* szabadelvű között.

5. **Dárdán** *Kiss Emil* szabadelvű párti és *Herzman Ottó* Kp. függetlenségi között.

6. **Dorogon** *Sacellary György* szabadelvű párti és *Percel Béla* néppárti között.

7. **Debrecenben**, a III. kerületben, *Varga Lajos* dr. Kossuth-párti függ. és *Dobiecky Sándor* szabadelvű között.

8. **Fülöpszálláson** *Csávolszky Lajos* Kossuthpárti és *Thaly László* Ugron-párti között.

9. **Gyulán** *Bodoky Zoltán* szabadelvű és *Bartha Miklós* Ugron-párti között.

10. **Kecskeméten**, a felső kerületben, *Szeles József* dr. szabadelvű és *Kovács Pál* Kossuth-párti függetlenségi között.

11. Ugyanott, az alsó kerületben, *Nagy Mihály* dr. szabadelvűpárti és *Rapcsányi István* Kossuth-párti független között.

12. **Köbölkuton** *Kobek István* szabadelvű és *Szauer Károly* Kossuth-párti függ. között.

13. **Letenyén** *Szüllő Géza* néppárti és *Csesznáki József* szabadelvű között.

14. **Mező-Kövesden** *Brezovay László* szabadelvű és *Kálmán Károly* néppárti között.

15. **Nagy-Károlyban** *Domahidy* szabadelvű és *Báthory* néppárti között.

16. Nagymartonban *Dégen* Gusztáv szabadelvű és *Tólas* István néppárti között.

17. Ó-Becsén *Radanovics* és *Grünbaum* szabadelvű pártiak között.

18. Peéren *Forster* Géza szabadelvű párti és *Jankovich* Béla néppárti között.

19. Székelyhidon *Molnár* Ákos Kossuth-párti és *Szunyogh* Zsigmond szabadelvű párti között.

20. Szentesen *Molnár* Jenő ugronista és *Tasnády* Ferenc Kossuth-párti között.

21. Tabon *Nessi* Pál dr. és *Ugron* Ákos függetlenségek között.

22. Vágvecsén *Emmer* Kornél szabadelvű és *Horváth* néppárti között.

23. Vácott *Gajári* Géza szabadelvű és *Bossányi* néppárti között.

*

Ujabb választás lesz még:

Csacán, ahol *Hieronymi* Károly szabadelvű ezen mandátumát *Láng* Lajosnak ajánlja fel.

Nyitra-Zsámbokrét, ahol *Rakovszky* István néppárti ezen mandátumáról lemondott.

Gyomán, ahol *Barabás* Béla Kossuth-párti ezen mandátumáról *Szokoly* Tamás, a nagyváradai függetlenségi párt elnöke javára mond le.

Az elhalasztott választások.

Pincehely. Itt *Rátkay* László Kossuth-párti és *Szűcs* József néppárti voltak a jelöltek. A választás elhalasztásakor *Rátkay* 280 szóval többségben volt. Az új választás október 16-án lesz.

Stomfa. Itt *Komlóssy* Ferenc szabadelvű és *Trubinyi* János néppárti voltak a jelöltek. A választás elhalasztásakor *Trubinyi* 8 szóval többségben volt. Az új választás október 24-én lesz.

A pártok állása.

Az új képviselőház pártjainak statisztikája a mai választások szerint. Van eddig:

<i>Szabadelvű párti</i>	274
<i>Kossuth-párti</i>	74
<i>Ugron-párti</i>	14
<i>Néppárti</i>	21
<i>Nemzetiségi p.kivüli</i>	15
<i>Pártonkiv. ellenzék</i>	3

Érdekesebb azonban az egyes pártokon belüli árnyalatoknak statisztikája: A régi nemzeti pártból bekerült ötvenkettő, holott a fuzió idején csak 33 lépett be. Agrárius van a szabadelvű párton harminc, az ellenzéken mintegy husz, tehát a parlamentben kimondott agrárius lesz körülbelül ötven. A királyi kézirat az új parlamentet október 14-ikére hívta össze. Egybegyűlhet tehát a parlament 24., 25. vagy 26-ikán. Jel értesült körökben bizonyosra veszik, hogy az első ülés október 26-ikán lesz.

A Vatikánból.

Nagyfontosságú változás történt az utóbbi napokban a Vatikán legfelsőbb személyzetében: *Zichy* Gyula grófot, a székesfejérvári egyházmegye fiatal papját a pápa kinevezte valóságos és szolgálatot tevő titkos kamarásának.

Ez az állás nagyon jelentős. Viselője mindig a pápa közvetlen környezetében van, az ugynevezett *anticamera segretában*, a mely a szent atya magánlakása előtt az utolsó helyiség. Ő vezeti hozzá azokat, a kiket magántermeiben fogad, tehát első rangú személyiségeket, fejedelmeket, biborosokat, főrangukat, püspököket stb. Természetesen megtörténik nagyon gyakran, hogy a pápa bizalmasan elbeszélget az olyan szolgálattelvő kamarással, a ki setáiban is kíséri, sőt régebben asztalánál is vendége volt nagy fogatjában a pápa oldalán foglalt helyet.

Mindössze négy ilyen kamarás van, a kik hetenkint fölváltva tesznek szolgálatot. Lakásuk a Vatikánban van s 6000 frank évi fizetést huznak. Rendesen olaszok s ritkán akad közöttük idegen s ezeket is a legelőkelőbb családokból válogatják össze. És annyira előkelő és bizalmas az a kamarási állás, hogy közvetlenül biborosokká is nevezték ki őket a pápák nem egy alkalommal.

Az utóbbi háromszáz év alatt voltak ilyen titkos kamarások szintén főrangú családokból, például a *Dittrichstein*, *Harrach*, *Fürstenbergi Truchsess* stb. családokból; de magyar pap csak kettő volt, és sajátosságos véletlen, hogy mindkettő *Zichy* gróf.

Az első *Zichy* Ferenc gróf volt, a volt konstantinápolyi nagykövet fia, a ki alig 30 éves korában 1883-ban hunyt el. A második: *Zichy* Gyula gróf a mostani titkos kamarás, idősb *Zichy* János gróf fia.

Zichy Gyula gróf alig huszonkét esztendősen férfi s feltűnően hasonlít egyetlen magyar elődjéhez. Mint említettük, a székesfejérvári egyházmegye papja. Felsőbb tanulmányok végett ment Rómába a nemes papok akadémiájába, a hol olyan kiváló férfiak, mint *Merry del Val* püspök, *Gisowlin* stb. társaságában élt, a kik valósággal vezető egyéniségei az egyházi diplomácia tudományának, művészetének.

A fiatal magyar mágnás Róma legelőkelőbb köreit hódította meg, a melyekhez különben rokonsági kötelékek is fűzik. Ez, valamint rokonsági viszonya elhalt magyar elődjével, a ki a pápa kegyét különös mértékben birta, mintaszerű élete, négy éven át rendkívüli kitartással folytatott tanulmányai s ezek eredménye vitték arra a szent atyát, hogy közvetlen környezetébe fogadja.

A Vatikánban alkalma lesz jelentős szolgálatokat tenni a magyar ügynek; megbecsülhetetlen az a körülmény, hogy közvetlenül informálhatja a pápát a magyar viszonyokról. A hazafiúi érzése kifogástalan; a két utóbbi évtized nemzeties irányában

nőtt föl a fiatal gróf. Nemesak modora, megjelenése, hanem magyar lelke is meg tudja hódítani mindazokat, a kiknek alkalmuk van vele érintkezni.

A régibb kardinálisok, a kik ismerték *Zichy* Ferenc grófot, most *Zichy* Gyula grófot látva a vatikáni anticamera segretában, így kiáltanak föl olaszos élénkséggel:

— Ecco, *Zichy* revidivus!

Választási históriák.

A hamis tizes. A kormánypárti jelölt úgy gondolkozott, hogy akkor szép a választás, ha tiszta; de azért nem rontja meg a szépségét, ha egy bankócskát is ragasztanak a homlokára. Egy kis szépségflastrom még talán illik is neki. Sorra járta tehát a község választóit — csupa egyszerű, hívő parasztember — és, hogy ne legyen a látogatás haszontalan, ott is felejtett mindenik asztalon egy-egy vadonatúj, szép vörös huszkoronás bankót. Ki is tüzték a lobogóját rendre. Az ellenzéki jelölt mellett csak a földes ur, meg a boltos maradt, a többi mind másféle meggyőződésre kapacitálta a vörös bankó. Ez a kettő sietett is megjelenteni a jelöltnek a veszedelmet. A jelölt szomorúan csóválta a fejét:

— Én nem adhatok pénzt, mert nincs, valami más módon kellene segíteni a bajon.

Egyszerre föl is derült az arca.

— Megvan! kiáltott diadalmasan. Ezt az új pénzt még itt nem igen ismerik: ezennel tessék tudomásul venni, hogy ez a bankó — *hamis*.

Megértették. Alig ért haza a boltos, már jelentkezett az első atyafi, a ki az új meggyőződését kívánta megünnepelni egy fél liter pálinkával. Természetesen a legjobbikból és természetesen, hogy a szép új bankóból akarta megfizetni az árát. A boltos azonban egyszerűen visszadobta a bankót.

— Mit ad ide? hiszen ez nem pénz!

Az atyafi meghökkent.

— Nem-é? Hát akkor micsoda? Hiszen tizesnek adták.

— Bolondnak a sárgaréz is arany, felelte nyugodtan a boltos, az atyafi pedig fejcsóválva távozott. Félóra múlva már harminc meghökkent paraszt tolongott a boltban. Mind a bankója miatt nyugtalanodott.

— Ha nekem nem hisznek kendtek — mondta a boltos — menjenek a földes urhoz, az már csak nem hazudik és ért a pénzhez, mert annak van minden fajta.

Föl is vonultak mindjárt. Az egyik elmondotta a mondókáját és átnyujtotta a maga bankóját. A földesur pedig teljes komolysággal megvizsgálta, nap ellen is tartotta, azután visszaadta:

— Én, atyámfia, nem mondhatok semmit; azt

azonban mondhatom, hogy ez a papiros nem tizes, hisz kendtek is tudják, kék. Ilyen ni.

Meg is mutatott nekik egy csomót. Az atyafiak szörnyen elszontyolodtak, de a földesur megvigasztalta őket.

— Nem kell azért elszomorodni. Éppen itt van nálam a negyvennyolcas jelölt. Derék ember, okos ember, forduljanak hozzá, az talán tud segíteni és ha teheti, mindig szívesen segít a nép baján.

És mert az atyafiak restelkedtek, maga vezette őket a jelölt elé. Ez pedig végig hallgatván a dolgot, pözba vágta magát:

— Nem tudom, ki tette ezt a csufságot kendtekkel, nem is kérdezem. Lehet, hogy rá is szolgáltak, de ha már így van a dolog, nem akarom, hogy maguk szenvedjenek. Ez a papiros, a mit kendtek kaptak, egy garast sem ér. De én mégis megveszem darabját *nyolc ezüst forint*on, csak azért, hogy hadd lássák: ki az igazi barátjuk!

... Az atyafiak megüzenték az ellenjelöltnek, hogy ha a falujukba teszi a lábát, lepedőben viszik haza: ellenben leszavaztak egy szálíg a nép igaz barátjára.

* * *

A kifordított kabátok.

A választásnak már jóformán vége, de a választási történetkének csapja még bőven ereszt. Nem az utolsó ez sem, a melynek az érdekessége mellett morális tanulsága is van. A kerületben az egyik jelölt anynyiszor bukott már meg negyvennyolcas programmal, hogy idejét látta ezuttal mással próbálkozni. Nem más kerülettel, hanem más programmal. Kijelentette, hogy időközben a meggyőződése *megjavult* és kiegyezett a kiegyezéssel. A kormány-párt egyrésze szeretettel fogadta a megtért báránykát, de a másik része fölbigyesztette az ajkát és másik jelölt köré csoportosult. A megtért férfiú pártja egy kávéházban ütött tanyát és ott táborozott a választás előtt minden délután. Egy szép napon aztán az történt, hogy a mint ezek javában gyülekeznek, bevonul ötven ur, csupa ellenpárti választó. A bevonulásban azonban az volt a furcsa: hogy ezek az urak mind *kifordított kabátot* viseltek, a mi elég különös látnivaló volt. A gyülesezők elnémultak, az eszmecsere abban maradt, úgy bámulták ezt a furcsa csapatot. Végre az egyik a gyülesezők közül megszólalt:

— Már ne vegyék az urak tolokodásnak szerény kérdésemet. De talán megméltóztattak bolondulni, hogy ilyen maskarát öltöttek?

Rögtön meg is kapta a választ az egyik kifordított felöltőjü urtól:

— Szó sincs róla kérem. Mi csak az önök kedvében akartunk járni, mert hiszen az urak szörnyen lelkesednek a *kifordított köpenyegért*.

Este.

Leborult az est homálya
Minden néma hallgatag
Nem dalol a kis madárka,
Andalító dalokat.

Busan zug az őszi szellő
Busan szól a lomb az ág,
Mind azt sugja, mind azt szólja;
Emberek jó éjszakát.

Kint a réten ifju pásztor
Tereli össze nyáját,
Kis tilinkó hangja szólal;
Emberek, jó éjszakát.

Munkás ember dolgos kezét
Összetéve, mond imát;
Uram Isten, adj minékünk
Nyugodalmat éjszakát.

Szemerédi Béla.

Az aradi tizenhárom.

Október 6-án volt ötvenkét esztendeje annak a gyászos napnak, mely a magyar nemzet Golgotájává avatta Arad városát.

Az önkény diadalt ült e napon a megalázott magyar nemzet. Az osztrák zsarnok nem érte be azzal, hogy porba sujtotta, vérbe fulasztotta a minden oldalról megtámadott magyart; hanem *hős fiaiban meg is gyalásta.*

Azt mondják: borítsunk fátyol a multra. Arra a multra, amelyet Magyarország ezidőszerű honvédelmi minisztere csak nemrég „sajnálatos félreértésnek” taksált.

Hát van-e olyan sűrű fátyol, amelyen át ne hatolnának a nemzet legjobbjainak meggyalázott dicső alakjai? S vajjon nem kérnék-e számon az utódoktól, hogy az ő kiomlott vérükből sarjadt szabadságban ugyan mennyire őriztük meg emlékeiket?

Ám nyugodjanak a hős férfiak; emléküket élni fog, míg magyar szív dobog; a gyászos nap ez évfordulóján is bizonyára kegyelettel adózott az *aradi tizenháromnak* minden igaz magyar, s lelkében elszorulva forgatja a história ama lapjait, amelyekre neveik aranybetűkkel vannak fölírva:

Kiss Ernő,

a leggavalerább katona, *Elemér, Ittebe, Aradac és Ernestsztháza* ura. A vétke az volt, hogy hű maradt a magyar alkotmányra tett esküjéhez ezután is, amikor már a bécsi kamarilla kimutatta a foga fehérjét, s a császári zászlóra esküdt főtiszteket a magyar ügy cserbenhagyására kényszerítették. A harcban a vakmerőségig bátor katona volt, de mint vezért, kerülte a szerencse. Teljes életében félt a tizenhámas szám-tól s csodálatosképpen a végzet úgy rendelte, hogy tizenharmad magával kellett vértanuhalált szenvednie. Ő volt társai között az első, kivel az önkény megkezdte a gyalázatos bosszu sorozatát. *Kegyelemből* föbelőtték, negyvenkilenc éves korában.

Lázár Vilmos

a világosi fegyverletétel után még bizott az igaz ügy diadalában. Azt mondta:

— Nincs még veszve Magyarország!

Vagy négyezeröttszáz emberével Erdélybe akart nyomulni, azt hitte, hogy a harcot még tovább lehet folytatni. De csapata egyre fogyott s mikor hírt vette, hogy *Bem* is elhagyta az országot, letette a fegyvert az osztrákoknak, amiért kegyelemből őtet is *csak* föbelövette Haynau. 1815-ben született *Nagy-Becskereken.*

Dessewffy Arisztid

nem messze a török határtól vette hírt a világosi katasztrófának. Menekülhetett volna, de nem tette, hanem megadta magát régi bajtársának, *Lichtenstein* altábornagy aki megígérte neki, hogy a számkivetésnél is enyhébb büntetést fog részére kieszközölni. Ám azért ő volt a harmadik, akit föbelöttek. *Lichtenstein* ezért heves szemrehányást tett Haynau-nak, aki így vágott vissza:

— Hiszen én megtartottam a szavamat, a büntetést golyóra enyhítettem . . .

Schweidel József.

Mészáros Lázár hadügyminiszternek volt egyik legbuzgóbb osztályfőnöke. Részt vett a napoleoni hadjáratokban is, s így volt alkalma Páris is látni. Sok évi távollét után ismét hazájába került, hol mint őrnagy állott a magyar ügy szolgálatába. De már 1848, októberben tábornokká lett s mint ilyen nagy tevékenységet fejtett ki az újonnan alkotott magyar hadsereg szervezésében. A haditörvényszék kötéláltali halálra ítélte, de régi bajtársa, *Haynau* lojalitásból *csak* föbelövette őt is — negyediknek.

Nagy Sándor József

mindig azt mondta, hogy nem bizik *Görgeiben*. A *debreceni* csata után meg már nyíltan ki is jelentette, hogy árulója lesz a magyar ügynek. Annál nagyobb tisztelője volt *Kossuthnak*, kit nem egyszer figyelmeztetett is Görgei ténykedésére. Vitéz katona lelkes hazafi volt. Negyvenöt éves korában oltotta ki életét Haynau pribékje — bitófán.

Aulich Lajos

döntötte el az *isaszei* csatát. Vitéz katona, határozott jellemű férfi volt. *Buda* bevétele után ő vette kezébe a hadügyek vezetését. Mikor a magyar kormány leköszönt, ő Görgeihez csatlakozott, hogy utóbb osztozzék társa sorsában. *Pozsonyban* született 1792-ben ő is részt vett a francia háboruban, amiért aztán Haynau *akasztófával* jutalmazta.

Török Ignácz

Görgeinek és *Klapkának* is tanárja volt hadmérnöki tudományokban. Gödöllőn született 1795-ben. Komáromot ő mentette meg a magyarok számára. Amióta is a magyar kormány tábornokká nevezte ki. Mikor a szabadság ügye hanyatlani kezdett, őt rendelték Szegedre, hogy az erődítési munkálatokat keresztülvigye. Teljes lélekkel látott hozzá a nagy feladat megoldásához.

— Ezeket a sáncokat jól meg kell csinálni, — mondta komoly hangon, mert — ha megbukunk, Isten bizony *felakasztanak* . . .

És a kopasz tábornok sejtelve szomorú valóra vált . . .

Knezich Károly

a második rác volt a magyar hadseregben, *Veliki-Gyergyovecen* született 1808-ban határőrvidéki katonacsaládból, *Damjanich* vörössipkásait ő is sok diadalmas csatára vezette. Mint vadrás került Egerbe, ahol megismerkedett a derék *Kapitány*-családdal, amelynek egyik szép sarját nőül is vette. A derék magyar nő magyarrá tette a férjét is, annyira, hogy honvédeit akkor sem hagyta el, mikor már reményvesztetten állt *Sarkadnál*.

— Akasztófát neki is! — mondta Haynau s a fiatal tábornok bitófán végezte életét, szép fiatal özvegyet, — s két kis árva leányt hagyva maga után.

Pöltenberg Ernő lovag

német volt; *Bécsben* született 1813-ban. A bécsi forradalmat elfojtották, ő hát a magyar ügy szolgálatába lépett. *Győrnél* aratta legszebb babérait, hol 12,000 emberrel tartotta magát Haynau 75,000 embere ellen. Mikor végignézett társain a bitófa alatt, egykedvűen jegyezte meg:

— Mondhatom, hogy gyönyörű deputáció megy az Uristenhez a magyarok ügyében reprezentálni . . .

Damjanich János

akkor érezte a legnagyobb fájdalmat szívében, mikor meg kellett válnia derék vörössipkásaitól. A borsos úgy akarta, hogy szabadságharcunk e kiváló alakja egy sétakocsizás alkalmával lábát törte.

— Félek nagyon félek, — sóhajtott a bekötözött lábára mutatva — hogy ez a láb sirba viszi a szabadság ügyét is . . .

Igaza volt. Ha *Damjanich* megmaradhat tevékenysége terén, ki tudja, nem-e másképp alakultak volna a magyar szabadságharc dolgai?

Gróf Leiningen-Westerburg Károly

feltétlen hive volt Görgeinek. Németországban született 1819-ben, uralkodó-családokkal volt rokonságban. Igaz barátja volt a magyar ügynek, s rettenthetetlen katona. Új hazáját becsülettel szolgált, s bár sok borsot tört az osztrák orra alá s Görgei maga kérte, hogy meneküljön, Leiningen maradt s osztozott bajtársai sorsában. Bitófán végezte életét a fejedelmi sarj . . .

Lahner György

a központi fegyvergyárnak volt vezérfelügyelője. Besztercebányán született 1816-ban 1848-ban Kassán állomásozott ezredének 3. zászlóaljja, melynek ő volt a parancsnoka. Előbb a rakoncátlankodó rácok megfékezésére rendelték a délvidékre. Ő is hű maradt azután is a magyar ügyhöz. Emberi erőt meghaladó igyekezettel szerelte föl az ujonc honvédcapatokat. *Kossuth* meleg elismeréssel adózott a derék férfinak, tábornokká nevezte ki — Haynau pedig fölakasztatta.

Gróf Véesev Károly

a világosi katasztrófa után vagy hétezer emberrel bolyongott reménytelenül. Bem apó kérte, hogy nyomuljanak Erdélybe, hátha még lehetne valamit csinálni? Ő azonban elvesztette minden bizodalmit a haza jobb sorsra fordulása iránt. Augusztus 21-én, tehát nyolc nappal Világos után, ő is letette a fegyvert — az *orosznak*. És ezt olyan bűnnek vették, hogy dacára igen nagy befolyásu rokonainak, — nővére udvarhölgy és Ferenc József trónörökös nevelője volt — Haynau magánkívül kiáltott föl:

— Föl kell kötni! — Ő legyen a *kilencedik* . . .

*

Ugyancsak október 6-án végezték ki Pesten az Újépületben gróf *Batthyány* Lajost is, az első magyar felelős minisztérium elnökét.

Katholikus nagygyűlés.

Magyarország katolikusai november 4-én fogják megtartani a *második országos katolikus nagygyűlést*, mely kell, hogy újabb nagyfontosságú megnyilatkozása legyen a magyar katolikusok hithűségének, katolikus öntudatának s újabb célokat jelöljön meg a katolikus társadalmi tevékenységnek.

A katolikus nagygyűléssel egyidejűleg fog megtartatni az eucharisztikus kongresszus, a Katolikus Körök Országos Szövetségének, a Katolikus Legényegyletek Országos szövetségének, a Magyar Cecilia-Egyesületnek közgyűlése.

Szeretettel kérjük a magyar közönséget, katolikus papságot, hogy e nagyfontosságú mozgalmat lelkesedéssel, buzgósággal felkarolva a második katolikus nagygyűlés fényes sikerét biztosítani siessenek.

Jelentkezni lehet a Budapesti Katolikus Kör irodájában (Budapest, IV. Molnár-utca 11.)

Tagsági illeték 4 korona. Tag lehet minden katolikus férfi. A nők pártoló tagok lehetnek s 2 korona tagdíjat fizetnek.

Szegényebbek részére s a nép közül jelentkezőknek a tagsági díj szívesen elengedtetik.

Kedvezményes utazás A nagygyűlés tagjai: *A m. kir. államvasutak és a kassa-oderbergi vasut vonalaira* a II. osztályon III. osztályu jegygyel s a III. osztályon fél II. osztályu jegygyel utazhatnak. A kedvezmény igénybevételéhez az előkészítő bizottság által kiállított „Tagsági jegy“ s az általunk szétküldött igazolvány szükséges. *A déli vasut vonalán* a III. osztályban egy egész II. osztályu jegygyel, a II. osztályban egy egész I. osztályu jegygyel utazhatnak oda és vissza. Vagyis csak egy jegyet kell váltaniok, mely a visszautazásra is érvényes. A kedvezmény igénybe vételéhez szintén „Tagsági jegy“ és vasuti igazolvány szükséges. A jelentkezőknek a tagsági jegy s a vasuti igazolvány azonnal megküldetik. Kéretik a jelentkezésnél a felszálló vasuti állomást is jelezni.

Október 6. Ötvenkét éve immár, hogy bakókéz fojtotta meg a szabadságharc tizenhárom vezérét. Egy emberöltő mulott el azóta, de ha évfordulója van e szörnyű napnak, önkénytelen visszaérzi minden magyar szív a veszteség fájdalmát s megremeg a magyar lélek az emlékezésnek e napján. Sötét időkről álmodunk a gyásznak ez évfordulóján, de nem a kétségbeesésből fakad álmunk. Az ő haló porukból a szabadság virága serkedt az ő elröppenő utolsó sóhajításuk hazaszeretetről regél a magyarnak, örök szép hős regét. A komor gyásznak e napján az emlékezés bár könyvet csal a szemekbe, a szíveket

megihletti hazaszeretettel, megerősíti hazaszeretetben. Megváltók voltak ők, akik életük árán, haláluk révén váltották meg nemzetüket. Áldott legyen emlékeztük, amely nem veszhet ki a magyar szívekből, amíg magyar lesz ur e hazán. — Az október 6-át kegyeletesen ülte meg egész Magyarország. Aradon megkoszorúzták a 13 vértanu sírhalmát, az egyetemi ifjuság pedig gyászünnepélyt rendezett a nagy hősök emlékére. — A tizenhárom aradi vértanu és Batthyány Lajos gróf Magyarország vértanuhalt szenvedett miniszterelnökének lelkiüdvéért, kivégeztetésének évfordulója alkalmából vasárnap délelőtt a Ferenciek belvárosi templomában gyászistentiszteletet tartottak. A gyászistentiszteleten jelen voltak az agg honvédek, a különféle honvédegyesületek, az egyetemi és müegyetemi ifjuság, több asztaltársaság tagjai és igen nagyszámu közönség. Kis Arisztid helyettes házfőnök mondotta az első gyászistentiszteletet Batthyány Lajos grófért, délelőtt kilenc órakor. Az ünnepélyes gyászistentiszteletet tíz órakor tartotta Mészáros Kálmán házfőnök nagy segédlettel. Előbb a főoltárnál gyázmisét mondott, ezután a szentélyben fölállított ravatalt szentelte be. A ravatalt a tizenhárom vértanu arcképével díszítették; két oldalán pedig a 48-as agg honvédek álltak díszörséget. Ugyancsak tíz órakor csöndes gyázmisét mondottak Damjanich János 48-as tábornokért, Nyáry Pál 48-as honvéd, nyugalmazott esperes, Bakó Ádám premontrai tanár és Rausz Alajos pécsi egyházmegyei áldozár. Az Egyetemi Kör és a Müegyetemi Kör tegnap nagyszabásu gyászünnepet rendezett az újvárosháza dísztermében, melyet igen előkelő közönség töltött meg. Ott volt az ünnepségen Ilosvay Lajos, a müegyetem rektora és Concha Győző jogkari dékán is. Pontban tizenegy órakor vonult fel az ifjuság lobogó alatt; karjaikon fekete fátyollal bevont nemzetiszínü szalagot viseltek. Felvonulás után E. Hencz Károly, az Egyetemi Kör elnöke szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt. Tomasits Ernő müegyetemi hallgató szavalta el Várady Antal: „Tizenhárom“ címü alkalmi költeményét. Az ünnepi beszédet Nagy József egyetemi hallgató mondotta. Szepessy László joghallgató alkalmi költeményét szavalta el. E. Hencz Károly elnök az ünnepélyt ezután berekesztette s a közönség a Kossuthnóta éneklése között oszlott széjjel.

Colgosz kivégeztetése. New-Yorkból táviratozzák: *Odell* kormányzó a törvényszéknek azt az ítéletét, hogy Colgosznak, Mac Kinley gyilkosának, halálos büntetését életfogytiglan tartó fegyházra változtassák, elvetette s a halálos ítéletet jogérvényesnek jelentette ki. Az ítélet végrehajtására e hó 28-dik napját tűzte ki. Amikor *Colgoszt* először akarták fölvezetni a vizsgálóbíró elé, *Colgosz* arról panaszkodott, hogy nagyon éhes. A fogház igazgatója, *Michell*, — hogy jó hangulatot keltsen Colgoszban — elrendelte, hogy izletes reggelit adjanak neki. Az egyik börtönőr észrevette, hogy a reggeli elkészítésével megbizott

szakácsné egy rejtett fiókból port vett elő és azt az ételbe szórta. Rögtön jelentést tett a dologról, mire vallatóra fogták a szakácsnét, aki beismerte, hogy az ételbe arzénikumot tett. Hogy miért akarta megmérgezni *Colgoszt*, azt nem vallotta be, s így nem tudják, hogy *Colgosz* elleni gyűlöletből tette-e, vagy pedig azért, mert ő is anarchista hajlamu és így akarta megakadályozni, hogy *Colgosz* vallhasson és elárulhassa esetleges bűntársait.

58,000 koronás sikkasztás. A budapesti városi villamos vasutnak pénztárnoka *Hoffer* Adolf a múlt héten egy bankban a társaság részére 58,000 koronát vett fel s azzal elindult haza felé. Utközben a *Ferenc József-téren* hirtelen bement egy nyilvános utcai vizeldébe s ott elájult. A házikóra vigyázó asszony elszaladt a mentőkért s azok az időközben magához tért pénztárost a lakására szállították. Otthon aztán elkezdett jajveszékélni, hogy az ő pénze eltűnt. Megállapították, hogy mialatt az asszony oda volt a mentőkért s ő rosszul volt, két uriasan öltözött uriember sürgött forgott *Hoffer* pénztáros körül s ezek emelhettek el a pénztárcáját az 58,000 koronával. A rendőrség szigorú vizsgálatot kezdett ez ügyben s nemsokára kisütötte, hogy a pénztárnok egész ájulási históriája csak komédia volt s csak arra szolgált, hogy a rendőrséget tévutra vezesse. A két körülötte forgoló uriember rokona volt s ezek egyikénél, *Rozner* Jakabnál, a ki a pénzzel azonnal Brassóba utazott, meg is találták a sikkasztott összeget. Most mind a ketten a rendőrség börtönében várják megérdemelt büntetésüket.

Ujabb ötezer ló Délafrikába. Ugy látszik, hogy a délafrikai háborúnak egyhamar még nem lesz vége. Legalább erre enged következtetni az a körülmény, hogy az angolok még mindig sok lovat vásárolnak a délafrikai hadsereg számára. Legutóbb Oroszországból szállítottak pár ezer lovat, s most ismét Magyarországból fognak mintegy ötezer lovat vásárolni. E célra mint fiúmei tudósítónk írja, e hó folyamán és novemberben hat nagy gözös érkezik a fiúmei kikötőbe, amelyek egy részét ott fognak istállókká átalakítani.

Harc egy örült katona ellen. Megrendítő esetet jelentenek *Székesfehérvárról*. A 69. gyalogezrednek egyik közlegénye, *Tieger* József, megőrült és lelőtte felebbvalóját, *Giffing* Vilmos főhadnagyot. Az állomásparancsnok intézkedett, hogy a gyilkos katonát ártalmatlanná tegyék. A dühöngő örültet azonban nem lehetett megfékezni s más mód hiányában egy szomszédos ház tetejéről lelőtték. A főhadnagy is, az örült katona is haldoklanak.

A törvénytudó községi bíró. Dr. *Wlassics* Gyula kultuszminisztert, mint a csáktornyai választókerület képviselőjelöltjét — így írja a *Z. H.*, — a múlt hó 23-án Csáktornyán való tartózkodása alkalmából nemcsak a csáktornyai, de több választókerülethez tartozó község küldöttsége is fölkereste, hogy részint

személyéhez való ragaszkodását kifejezze, részint pedig némely bajos dolgában hathatós támogatását, pártfogását kikérje. A küldöttségek között eléje került Nagyfalu előljárósága is. Az előljáróság tagjai elhelyezkedvén, a község derék birája előlép tekintettel arra, hogy nem bírja folyékonyan az édes magyar nyelvet, egy iv papirosról csengő hangon felolvasta a kegyelmes ur előtt Nagyfalu község előljáróságának azon kérelmét, hogy miután a községben már régóta szerveztetett az állami iskola, az épület is megvan, kegyeskednék most már a miniszter az iskolát meg is nyitni s oda tanítót kinevezni. *Wlassics* figyelemmel kísérte a község birájának felolvasását és annak befejeztével megígérte az előljáróságnak, hogy kérelmét mihamarabb teljesíteni fogja; egyben, hogy az egész ügy emlékeztetésben maradjon, a miniszter elkérte a bírótól a felolvasott kérvényt. De nem úgy lett. Jól tudja azt Nagyfalu birája, hogy mi van a törvényben. A miniszter kérelmére a bíró csak ennyit felelt magyarul: „Bocsánatot kérek nagyméltóságú ur, a kérvényt nem adhatom oda.“ — „Miért nem?“ — kérdé csodálkozva *Wlassics*. — „Azért nem, nagyméltóságú ur, — válaszolt a bíró, — mert nincs rajta *stemplé*, hátha a községet megféleleznék!“ Jóízűen mosolygott a miniszter a bíró szavaira, s rögtön megnyugtatta, hogy ne féljen semmit, csak adja oda. Erre Nagyfalu községbirája nyugodt lelkiismerettel átnyújtotta a bélyegtelen kérvényt a miniszter urnak, mire a küldöttség, lelkesen megéljenzve *Wlassics*ot, eltávozott.

Afrikai szokás. Mit esznek és hogyan étkeznek a legsötétebb Afrika gyapjas hajú, fekete bőrű lakói arról most egy belga sivatagjáró, *Thomor*, könyvet adott ki, amelyben külön fejezet mondja el, hogyan kosztol a szerecsen otthon. Mig minálunk, ha csak lehet, társaságban költi el az ebédjét, vacsoráját az ember, a néger etikett illetlenségnek minősíti a társas étkezést. Ebben a tekintetben nincs különbség a törzsfőnök és szolga között. Urnában törvény rendel, hogy az ételét mindenki maga köteles elkészíteni, kivéve a törzsfőnök, akinek a szakácsa főzi a majompörköltet és süti a kenguru-pecsenyét. De elfogyasztani már ő is magányosan fogyasztja el. Senkinek sem szabad odanézni, mikor a másik eszik vagy iszik, de különösen szigorúan tilos, hogy férfi nőnek vagy nő férfinak a szemeláttára egyék. A szerecsen, mikor iszik, kendőt tart az arca elé, ha pedig ilyen fényűzési cikkel nincs fölszerelve, fölshólygítja a társait, hogy hunyják be a szemüket. — Ráadásul behunyja ő maga is. Mauta Jamvó birodalmában halál fia az, aki az uralkodót enni vagy inni látta. Még a családtagoknál is állanak ezek a szabályok. Külön eszik a férfi, külön a nő, csak az apró gyerekek esznek együtt az anyjukkal. Vannak vidékek, ahol a főzést az asszony végzi, de — két tűzhelyen. Külön tűzön főz a férfiaknak és más tűzön az asszonyoknak. Az ételt a családfő osztja ki és pedig úgy, hogy először ő maga lakik jól, a maradékot azután porciókra osztja. A családtagok aztán fogják, ki-ki a maga részét és elbujnak vele valami rejtett helyre. Ennek a titkos étkezésnek a világjárók

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Urbán István. N.-Ráth. A küldött 4 koronát átvettük, rendeltetési helyére juttattuk.

Nyilttér*

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, aszthma, sziv, vese, gyomor, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos idegvér és bőrbajoknál.** Biztos védelem **szélhűdés és elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és **egyedüli** képviselőjének

Dr. Kovács J. egyet. orvosnak (Hemopatia) rend. intézete van.

Budapest, V., Váci-körut 18.

Rendelés naponta 9—1 és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymónja.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: VALTER ERNŐ.

Gabona- és terményárak

(Október 12-ig).

Termény neve	50 kgm ára		Termény neve	50 kgm ára	
	K.	f.		K.	f.
Arpa	5 90	6 10	Muhar	9 60	9 80
Buza	7 75	8 —	Bab tarka	7 30	6 90
Rozs	6 55	6 75	Bab fehér	8 30	8 80
Zab	6 50	6 60	Borsó	11 30	11 50
Tengeri	5 15	5 20	Lencse	11 50	12 —
Luczerna m.	43 —	48 —	Köles	13 30	13 80
Vörös lóhere	42 —	46 —	Köles kása	14 50	14 50
Baltaczin	14 —	14 50			

Iszákosság.

Ezen ocsmány bűn leggyorsabban és legbiztosabban az »Angyal« **gyógyszertárban, orvosi rendelvény szerint készült »Anti-kol«** által **gyógyítható**, még oly esetekben is, ahol minden más szer hasztalan volt.

Egy adag 5 korona; dupla adag régi bajnál 9 koronáért, az összeg előleges beküldése ellen **költségmentesen** küldetik **HUSZAR ADOLF »Angyal«** **gyógyszertárából UJPEST, Templom-tér 15.**

Raktár Budapesten:

Török József **gyógyszertára, Király-u 12. és Egger »Nádor«** **gyógytárban, Váci-körut 17.**

Lapunk szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest,

VIII. kerület, **Mária-utca 42. szám.**

Magtárak, éléskamra, pincze és padlás ellenségei

a **patkányok** és **egerek**, melyek igen sok kárt, — előbbieket az épületek rongálásával is — tesznek a gazdának. Ezen rablók **kipusztítására**, sok fáradozás után, sikerült egy **teljesen méregmentes szert** összeállítani.

1 kis adag ára 1 kor. 1 nagy adag 2 kor.

Uradaalmak, nagyobb háztartások és községek részére

15 nagy dobozt 30 kor. helyett 20 kor-ér bérmentesen szállítok.

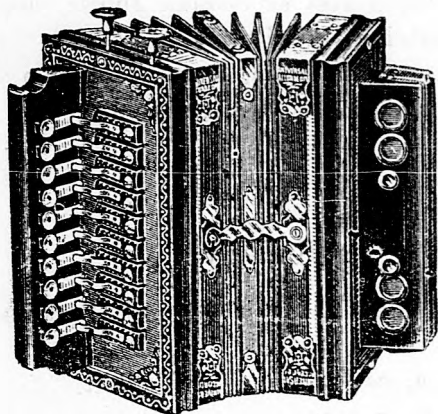
Huszár A. vegyilaboratorium

Budapest-Ujpest, Templom-tér 20.

Aratás előtt ajánlatos az udvarhelyiségeket e férgektől kitisztítani.

STOWASSER J. es. és kir. hangszergyáros, a
es. kir. hadsereg és a magy.
kir. honvédség szállítója.
BUDAPEST, II. Lánczhid-utca 5 sz.

Harmonika-árjegyzék külön kérendő.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hegedük vonóval 3 forinttól 15 frtig. Mesterhegedük vonóval 15 frttól 300 frtig. Gordonkák vonóval 10 frttól 150 frtig. Nagybőgők vonóval 20 frttól 100 forintig. Fuvolák 2 frttól 100 forintig. Szárny-kürtök 14 frttól 20 frtig. Czimbalmok 35 frttól 300 forintig. Ősi magyar tárogatók szabadalmazva 20 frttól 60 frtig. Elpusztíthatatlan, kitűnő erős hangú harmonikák utolérhetetlen erős hanggal és tartóssággal 3, 4, 5, 6, 8, 10 frttól 80 forintig. Templomi és más zenekarok részére

fuvó és vonó hangszerek

előnyös fizetési feltételek mellett legjutányosabb árban szállítanak.

A darnói tárgysorsjáték

jövedelme egy, Szűz Mária tiszteletére építendő plebánia templom javára fog fordítani. Ugyanezen jövedelemből egy örökös szent mise-alapítvány is fog letétetni a jótékony cél előmozdítóért. A ki tehát darnói sorsjegyet vesz, annak része lesz a legszebb alamizsnában és évenként — holta után is — egy örökös szentmisében. Lehet-e pénzüket jobb és hasznosabb célra fordítanunk?

E sorsjáték a fenti ígéretekkel együtt az egyházi és világi hatóság, valamint a templomépítő bizottság ellenőrzése alatt áll.

A huzás 1901. december hó 15-ére halasztatott.

Főnyeremények: ezüst asztali készlet (2000 K), szobabutorzat (100 K), aranyóra aranylánccal (300 K), stb. Lásd a játéktervet, melyet az alulírott hivatal bárkinek megküld. Ugyanott kaphatók sorsjegyek is.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

Öt sorsjegy ajánlva és bérmentve 4 kor. 35 fillér öt sorsjegynél kevesebbet nem küldhetünk, ennyit többen együtt is megrendelhetnek. — Tíz sorsjegy ára ajánlva és bérmentve 8 korona.

A huzási lajstromot minden megrendelő megkapja.
Darnó, (Mosonymegye.)

A plébániahivatal.

A jó

B O R

mértékletesen élvezve orvosság
Ilyen saját termésű borokat
ajánl kölcsönhordókban

Raksányi Károly

ref. lelk. Balaton-Henyében.

Árak, 1899-iki 50, 1900-iki
rizling 55, vörös 65, 1890-iki
100 kor. hektónként.

Meghívók belépti-jegyek, táncrendek

és minden előforduló nyomtatványokat a legkisebbtől a legnagyobbig izlésteljesen és jutányos árak mellett szállít az

Anglo nyomda

Budapest,

Baross-utca 47. sz.

Papir- és írószer raktár

Üzleti könyvek gyári raktára.

Blazek Adolf

Budapest, IV., Eskü-út, Klotild főhercegnő féle-palota. Ajánlja dusan felszerelt raktárát, ugyanint; Szőlőszeti, kerti és mezőgazdasági eszközöket, borotvakéseket, ollókat, evőeszközöket stb., továbbá mindennemű aczélárúkat a legfinomabb minőségben. Árjegyzék kívánatra érbmentve küldetik.

Képviselőválasztási zászlók és jelvények

R U M B O L D

gyárában,

IX., Liliom-utca 52.

Árjegyzék.

tehénnel. Hogy a tej meg ne keseredjék, ezeket a takarmányféléket meg kell főzni vagy párolni. A kalarábé etetésénél ajánlatos azt jó szálas takarmánnyal, malátacsirával vagy korpával keverni s úgy etetni.

A vadgesztenye igen sok tápláló anyagot tartalmaz. Állatok táplálására azért alkalmas. Vadas kertekben már régóta használják a szarvas és vad-disznó táplálására, újabban a marha és disznó etetésére is kezdik használni. Birkáknak egy kilót hizó ökröknek tíz kilóig, tehénnek öt kilóig lehet belőle adni széna vagy szalma szecskával keverve. Természetesen apróra zuzva a gesztenyét. Tejelő állatoknak óratosan kell adni, mert ha sokat adnak nekik, ez kedvezőtlenül hathat a tejelválasztásra. A gesztenye kesernyés ízét úgy lehet elvenni, hogy két-három napig vízben áztatják. Kiszáritva el is lehet tartani, de jó a száraz gesztenyét gyakrabban át-lapátolni.

A hangyákat elűzhetni, ha apró darab fákát köszénkátrányba mártva, a fák tövénél szétszórunk. Ennek a szagát a hangyák nem szenvedik és el fognak onnan távolulni. E célból különben jó halzsírral vagy karbolsavval beitatott rongydarabokat szórni szét.

A hus romlása. A hust a meleg időben a gyors romlástól a legegyszerűbben és legbiztosabban úgy lehet megóvni, ha hideg helyen tartják vagy ha a levegőtől elzárják. Ha nincs jégszekrénye s pár napig frissen el akarja a hust a nyári melegben tartani akkor tegye be egy agyagedénybe, takarja be nedves kendővel, a fazekat állítsa bele egy hideg vízzel telt edénybe, a vízbe pedig dobjon egy marék sót. Hűvös helyen, például pincében a hus ily módon eltéve, vagy melegben is, friss marad pár napig. Egy másik célszerű módja a hus eltartásának az, amit a japánok követnek. A japáni gazdasszonyok nyáron a hust úgy teszik félre, hogy beledobják egy porcellán tálba s fölibe forró vizet öntenek, még pedig annyit, hogy a víz a hust teljesen befödje. A forró víz tetejéte azután annyi olajat öntenek, hogy jó vastag rétegben fedje az olaj a vizet. A forró víznek az a célja, hogy a hus felületén megolvassza a fehérjét. Ily módon az egész darab hust egy olvadt fehérjéreteg födi be s már ez is késlelteti a romlását. Még inkább teszi azt azonban a víz fölött uszó olajréteg azáltal, hogy teljesen elzárja a levegőt a hustól.

A petroleum kellemetlen szaga. Van egy eljárás, melynek segítségével el lehet venni a petroleumnak a kellemetlen szagát, úgy hogy az teljesen szagtalaná lesz. Az eljárás a következő: ötödfélliter petroleumhoz hozzáadnak tíz deka klórmeszet és egy pár cöpp só-savat. Jól összerázzák és azután más edénybe átöntve, maró meszet tesznek hozzá s ezzel addig rázzák, míg átható klórszagát teljesen elveszti. Ekkor a petroleumot leülepitik és az üledékről a petroleumot leöntik, melynek előbbi kellemetlen szaga tökéletesen eltűnt.

Miért zörgött?

— Mi bajod volt az éjszaka Julcsa, hogy folytonosan zörögtél és kiabáltál?

— Hát azt álmodtam, kezeit csókolom, hogy a nagyságával cudarul — összevesztem.

Mindegy.

— Azt hallom, hogy a Kutasék Terkája a Dunába ugrott.

— Nem a, csak kasziros frejla lett.

— Hiszen az egyre megy.

Megjutalmazott őszinteség.

Egy kisebb ország fejedelme minden évben megkegyelmezett egy súlyos bűntényért elítélt rabnak. Ezt valamely nemzeti ünnep alkalmával cselekedte, hogy azonban a kegyelemben oly rab részesüljön, a kin javulás jelei mutatkoznak, maga járta sorba a börtönöket s vette elő a rabokat. Rendesen megkérdezte, hogy miért vannak elítélve, elítéltetésük okát és tudni akarta, mit hoznak mentségükre?

Természetes, hogy valamennyien szépitették bűnüket, egyértelműleg kijelentették, hogy milyen ártatlanul szenvednek! Egyetlen egy rab akadt, a ki azt mondta, hogy ő büntetését megérdemli.

— Ejnye te semmirekellő, — szólt a király színlelt haraggal; — hát mit keresel te onnyi ártatlanul elítélt között! Rögtön dobjátok ki a börtönből, — fordult az örökhöz — mert még elrontaná ezeket a derék, becsületes embereket!

A vásárban.

A vásári komédiás törpéje megbetegedvén, helyette nem éppen alacsony termetű egyént mutatogat.

— Hallja barátom, — szólal meg egy néző, — hiszen az nem törpe!

— Mit ért ahhoz az ur? Ez az ember az ugynevezett óriás törpék fajához tartozik!

Jó lecke.

Lydiának egyik uralkodója nagyon kapott az aranyon és ezüstön. Keserű munkával bányászták ki

a föld mélyéből alattvalói. Miután az uralkodó inkább meggondolatlan volt, mint gonosz nép szenvedései által megindított nejének sikerült őt jobb utra vezetni. Csupa arany és ezüst edényen lakomát tálatatott fel, az ételek azonban élvezhetlenek, sőt undorítóknak valának. A nagy utról érzett fejedelem hiába ült a terített asztalhoz, mert üres gyomorral kellett felállania.

— Látod, férjem, — szólott neje a haragvó uralkodóhoz, — mit ér a sok arany és ezüst, ha abból nem meríthet hasznot és élvezetet az emberiség!

Ez hatott az uralkodóra; attól fogva felhagyott haszontalan szenvedélyével; országnak, népének felvirágoztatását, boldogságát tűzte céljául. Alattvalóinak háláját, szeretetét tekintette ezentúl az ő legvirágzóbb kincsének!

Kedvező alkalom.

Betegen fekszik a diák. Salamon a hitelező, be-megy hozzá a pénzt kérni.

— Most már nem tágíthatok, Füzy ur... mindennap elfogok jönni, mindaddig míg a pénzt meg nem adja.

— Tudja mit Salamonkám: biztosabb eredmény kedvéért jöjjön el minden két órálan: legalább akkor pontosan tudni fogom, hogy mikor kell orvosságot bevennem.

Vigasztaló.

— No doktor ur, hát hogy van az a szegény ember, a kít a multkor az országuton az utonállók megvagdaltak?

— Hát az egyik sebe bizony feltétlen halálos, hanem a másik kettő begyógyulhat.

Törvény előtt.

Bíró: Három fogát ütötték ki a verekedésben?

Paraszt: Igen, a borbély.

Bíró: Honnan tudja, hogy éppen a borbély volt.

Paraszt: Mert másnap számlát küldött három koronáról a három fogkihuzásáról.

A tót diák zavara.

A Gáspár-féle olvasó-könyvben a következő találós mese van: Vékonyabb a zsinórnál, magasabb a torony-nál, — mi az? Megfejtése: víz eső.

A tanító felszólítja az osztály kis tót diákját, hogy mondaná el a mesét. A gyerek rákezdi:

Taliány irta Gáspár Jánostól. Toronyabb a zsinórnál . . .

— Nem jól lesz ugy, — szól közbe a tanító.

A fiu erre még nagyobb zavarral pörgeti: Zsinórnabb a toronymál, vékonyabb a vastagnál, toronyabb a vékonyuál, magasabb a zsinórnál, vastagabb a Gáspárnál.

— Jól van fiam, leülhetsz, — kiáltja a tanító, bedugván füleit,

A beteg.

— Látom, hogy jobban vagy már.

— Hála Istennek.

— Egészen veszélyen kívül vagy?

— Még nem, mert az orvos mondta, hogy még néhányszor meglátogat.

Miért tömlöc?

Egy malom alsó részében dolgozik a molnár, amikor egy kis ablakon benézvén egy ember, azt találja mondani:

— No ilyen tömlöcöt se láttam még eddig?

— Megbolondult az ur? -- hallatszik fel, — hiszen ez malom, hogy nézheti ezt tömlöcnek?

— No igen, mert egy tolvajt látok benne.

Emberevők.

Menaszéria járt Görömbölyön. Egy nap a menaszerista falragaszokon hirdette, hogy másnap nagy látnivalóság lesz: az emberevő vad-emberek etetése.

Nosza tódult be a kis város kicsinye, nagyja.

Hát — a mint megkezdődik az etetés, látják, hogy a vad-emberek — főtt krumplit májszólnak.

— Micsoda vademberek ezek? — méltatlankodnak a görömbölyiek, — hát emberevők ezek, ha krumplival táplálkoznak?

— Épen ez a nevezetes a dologban, — feleli a ravasz menaszerista, — mert tetszik tudni: annyira idomitottam ezeket a vadembereket, hogy most már — vegetáriánusok.

Vizsgán.

Tanár. Mondjon egy foghijas állatot.

Diák. (Megzavarodva, a mint sugják). Vén asszony.

szerint az a magyarázata, hogy a szerecsen nagyon fél attól, hogy valaki megveri szemmel az ételét, amitől ez méreggá válik. Az bizonyos, hogy képviselőválasztási bankettszónokoknak Afrikában kevés babér teremhet

Nagy tüzvész. Fejérpatakon, Liptó-Rózsahegy mellett nagy tűz volt. A tüzet gondatlanságból burgonyát sütő kis gyermekek okozták. Nehány épület kivételével az egész falu leégett. Elhamvadt 120 gazda kárára 207 lakóház és egyéb épület mindennel, ami benne volt, 8 tehén, 17 juh és 10 sertés, valamint sok élelem takarmány. A kár körülbelül 300.000 korona. Ebből csak 8000 koronaérték volt biztosítva. A nyomor nagy. Az alispán pillanatnyi segélyül néhány száz forintot osztott ki az égettek között.

Lourdesi hírek. Nagy ünnepélyek folynak, mint lapunknak írják, ezidőszert Lourdesban, az ismert francia kegyhelyen. Nagy keresztet emelnek ugyanis a szent esztendő emlékére; a hozzávezető utat most építették ki nem csekély költséggel. Ugyancsak fölszentelik a rózsafüzérről nevezett monumentális nagy templomot. A templomot XIII. Leó pápa megbízásából nem Schöpfer tarbesi püspök szenteli föl, akihez Lourdes tulajdonképpen tartozik, hanem Lángénieux rheimsi bíboros érsek végzi az ünnepélyek fényének emelése végett. Kivüle még jelen volt a fölszentelésen Goosens mehelni bíboros érsek, Mac-Donnel brooklyni püspök az Egyesült-Allamokból, Passerini, konstantinápolyi latin patriarcha és még 12 francia püspök. Az egyházi szónoklatot Bruno kapucinus atya, az ismert francia egyházi szónok tartotta. A kalváriát maga Goosens áldotta meg. Várnak még több francia érseket is. Nagyon megható jelenet volt, mikor az összes jelenlevő püspököt megáldották a több mint 20.000 zarándokot. A fölszentelés napján a cahorsi és angersi püspökök mondták a szentbeszédeket. Este az új bazilikát kivilágították.

Brutális rablógyilkosság történt a hét elején a fővárosban. Vitéz Mihály tejeskocsis volt egy környékbeli tejnagykereskedőnél. Hétfőn este, amint hazafelé hajtott, a fejevári uton felugrott hozzá Pöttös Mátyás és egy husáanggal fejbe ütötte, hogy elkábult és hátraesett a kocsiba. Erre Pöttös behajtott a kocsit a mezőre s ott a sötétben lehuzta a félholt Vitéz Mihályt a kocsiról s addig ütötte a husáanggal, míg agyonverte. Miután a pénzét, óráját és láncát elvette s csizmáját levetette s önmaga vette fel, a holttestet eldugta egy trágyadombba. Erre — mint aki jól elvégezte a dolgát — lefeküdt a kocsi alá aludni. Reggel behajtott a kocsival a városba s itt a kannákat és kocsit is eladásra kínálta. Ez volt veszte. A dolog gyanusnak tűnt fel. Elfogták. Kezdetben mindent tagadott, de mikor véres ingét, a véres kocsit megmutatták neki bevallotta szörnyű tettét s megmutatta hova dugta el a holttestet. A szegény Vitéz Mihály feje 8 helyen volt behasítva.

Most neje és gyeémekei gyászolják. A gyilkos az ügyészség börtönében ül s nemsokára ítéletet mondanak felette.

A pálosok visszatelepítése. Hettyey Sámuel pécsi püspök, mint a *Magyar Nemzet* értesül, a pálosok rendjét újból le akarja telepíteni Magyarországon. A püspök egyelőre négy fiatal magyar pálos-szerzetest neveltet a saját költségén, ezeket azután letelepíti a maga egyházmegyéjében. Pécsen a monumentális liceumépület és a templom hajdan a pálosoké volt ide akarja visszatelepíteni a pálosokat Hettyey püspök.

A pálosok rendje az egyedüli rend, a melyet Magyarországon alapítottak. A Pécs mellett lévő Jakab-hegyen alapította a rendet a XIII. század közepén Eusebius esztergomi kanonok, a ki a pécsi Mecsekhegy odvaiban szétszórva élő remeteket e kolostorba összegyűjtötte, mely Jakab-hegyen épült. Romjai mai napig láthatók, valamint az ősi paulinusbarátok halasztavát is jókarban tartják a mostani birtokosok. A pálosok rendje igen népszerű volt Magyarországon. Hatalmas kolostorai, iskolái voltak mindenfelé. Ruházatuk hófehér volt, innét fehér barátoknak is hívták a pálosokat. Midőn II. József a pálos-rendet Magyarországon eltörölte, számos nagyszerű épület és körülbelül hét millió forint vagyont maradt a megszüntetett rend után. A budapesti egyetem régi épülete és temploma, valamint a központi szeminárium épületének első és második emelete szintén paulinus épület volt. Ezen kívül a főváros területén a Zugligetben a Szép juhászné vendéglő helyén állott a híres buda-szent-lőrinci kolostor, melynek romjai máig is meg vannak. Ez a magyar szerzetes-rend számos kiváló férfit és tudóst nevelt az országnak. A paulinusok közül számos püspök lett, kik aztán Magyarország történetében jelentékeny szerepet játszottak. Leghíresebb lett közöttük Martinuzzi Fráter György nagyváradi püspök, bíboros, oszágkormányzó. A magyar irodalomtörténet egyik szeretetreméltó alakja. Anyos Pál szintén paulinus volt. De külföldön is elterjedt a pálosok rendje. Franciaországban még inkább szigorították a rendet. Ott a halálfejes barátok családja származott belőle, kik öltözetükön halálfej-jelvényt viseltek. Jelenleg a pálosoknak Ausztriában van egy kolostoruk és Centoszbóvában, Orosz-Lengyelországban van a főfészük.

MI UJSÁG A NAGYVILÁGBAN.

A búrok győzelme.

Szeptember 15-ikétől szeptember 30-ikáig az angolok Dél-Afrikában hét nagyobb vereséget szenvedtek. Az első volt az utrechti (Transzváliban); ebben a csatában elesett 48 és megsebesült 54 angol

tiszt és katona; egy napra rá Vlaktefonteinnál Pretória alatt verték meg a búrok az angolokat, a csatában elesett 6, megsebesült 36 angol; ugyanekkor a Fokföldön Tarkastad közelében Sunit's búr tábornok megverte French lovas csapatait, ebben a csatában elesett 42, megsebesült 64 angol.

Egy héttel később, mikor *Kruitzinger* átkelt az Oránzs-folyón a Fokföldre, megverte ő is French tábornok újabb csapatait, itt elesett 44, megsebesült 60 angol katona. S míg a Fokföldön előrenyomultak a búrok, *Botha* ezalatt megtámadta a Zuluföld határán levő két nagy angol erődöt, mely kulcsa volt Natalnak; a harc két napig tartott s mint már mult heti lapunkban említettük a búrok fényes győzelmével végződött; az angolok halottakban és sebesültekben 153 embert vesztek, a hivatalos jelentés szerint a halottak száma 31; *Botha* aztán délfelé előnyomult s Melmoutnál ugyancsak a Zuluföld határán megverte az üldözésére kiküldött *Hamilton* tábornok egy dandárát; a csatában az angol halottak és sebesültek számát 150-re teszik a jelentések.

Igen súlyos volt a hetedik vereség is, melyet Transzvámban szenvedett *Kekevis* ezredes dandára, melyet *Delarey* vert meg; az angolok közül elesett 52 és megsebesült 163. A hivatalos veszteséglista szerint ezenkívül még sok könnyű sebesülés is történt. Ez a csata szeptember 30-dikán volt, tehát éppen két hét alatt hét vereséget szenvedtek s elvesztettek összesen halottakban, a hivatalos jelentések szerint, 872 embert, melyből mindennapra 62 esik.

Ez azonban nem teljes szám, mert közben sok apró csatározás volt, melyben szintén elpusztult néhány ember; így Transzvámban a Paardekop mellett egy előőrsi csatában elesett 6 angol, s megsebesült kilenc; a Zuluföldön is volt egy kis csatározás, melyben két angol elesett s nyolc súlyosan megsebesült; sok más apró balesetről is hirt adnak a táviratok. A foglyokról nem szólunk, ezeknek nagyobb részét most is szabadon bocsátották a búrok. Az angol táviratok ugyan azt állították, hogy a Zuluföldön kétszázánál több búr elesett, vagy megsebesült, de az újabb táviratok megcáfolják a nagy veszteségről szóló híreket, a melyek a kafferek nagyon megbízhatatlan jelentései nyomában terjedtek el. Megemlítendő még, hogy szeptember 16-ikától máig a búrok összesen hét ágyut vettek el az angoloktól és pedig Utrechtnél hármat. Vlaktefonteinnál kettőt és Moed-rillnél *Kekevis* ezredestől szintén kettőt.

Házi kincstár.

A kigyuladt széna. Ugy kaszálás után, mikor a széna boglyákba rakva kint hever a mezőn, gyakran megtörténik, hogy a széna magától meggyulad. Hogy ez miképpen lehetséges, annak magyarázatát egy német tudós adta nemrég. Szerinte a széna önmagától való meggyuladásának az oka és magyarázata a következő: A lekaszált, de még meg nem száradt fű sejtjei nagyrészt még élnek, életműködésük pedig melegfejlesztéssel járnak. A szénaboglya belsejében tehát meglehetősen meleg van. Ennek a melegnek a hatása alatt kezdik meg az úgynevezett széna-bacil-

lusok erjesztő működésüket. A széna erjedésbe jön s az erjedési processzus megint csak fejlesztéssel jár. Erjedés közben azért a szénaboglyában a hőmérsék hatvan Celsius-fokot is kitesz. A nagy melegben a szénaszálak okszigén-felvétele és szénsav-kiadása emelkedik, ez pedig még magasabbra emeli a temperaturát, úgy hogy hetven fokos lesz a meleg. Ennél a hőmérséknél az erjesztő bacillusok tönkre mennek s az erjedés megszűnik, a hőmérsék azonban vegyi alapon okszidáció folytán még mindig magasabb lesz, míg végre a tulhevült szálak elszenesednek. Az elszenesedett szálak olyan energiával képesek lekötöni az okszigént, hogy kellő levegőmennyiség jelenlétében lánggra lobbannak. Így gyulad meg a széna önmagától. Kísérletből bebizonyult, hogy ilyen szenesedő boglyában 300 fokos meleg is képződhetik, anélkül, hogy kívülről észre lehetne venni, hogy milyen óriási a hőség a boglya belsejében. A széna ugyanis rossz melegvezető, a külső rétegek ennél fogva nem melegednek föl s nem árulják el a belső rétegekben uralkodó hőséget. A széna dacára a magas temperaturának, mely a boglya belsejében uralkodik, a legtöbb esetben csak elszenesedik, de lánggra nem gyul, mert hiányzik neki a szükséges okszigén, mely a tüzet élessze. Csak akkor vet lobot, ha sok levegő s így elegendő oxigén férkőzik a belsejébe. Oxigén hiányában a megindult öngyuladási processzus is megszűnik s a szénatömeg lassan lehül a mikor pedig már teljesen kihült, többé már meg nem gyulhat. A széna önmagától való meggyuladásának a megakadályozására sokféle eljárás közül a legjobbnak bizonyult a só hintése a széna közé. A só egyfelől vizet von el a szénától, másfelől gátolja az erjesztőgombák fejlődését s így az erjedési processzus megindulását és az ennek nyomában járó meleg-fejlődést.

A füstölő lámpa. Sokszor nem a petróleum, hanem a lámpabél az oka annak, hogy a lámpa füstöl s kiállhatatlan büzt terjeszt. A petróleum lehet a legjobb minőségű s a lámpából mégis kellemetlen fojtó szag árad azért, tehát csak a rossz anyagból rosszul készített bélben van a hiba. A legsilányabb fajtájú lámpabéllel ellátott lámpa sem füstöl azonban ha a belet a lámpába való elhelyezése előtt egy bizonyos procedurának vetik alá. Ha a belet használat előtt jó erős ecettel áztatják, s huszonnégy óráig bent hagyják az ecetben, azután teljesen kiszáradni hagyják és csak úgy teszik be a lámpába, akkor sohasem fog füstölni és nem fog kellemetlen fojtó szagot árasztani.

Ha a tej megkeseredik, akkor a takarmányban kell keresni a hibát. Tapasztalat szerint ugyanis ekkor szokott ez a tejhiba előállani, ha a takarmányban hunyor, üröm vagy sáfrány van s ezek a növények a tehen gyomrába kerülnek. Keserű szokott lenni a tej akkor is, ha repcepogácsát, rothadt takarmányrépát és különösen ha kalarábét etetnek föl a

Gazdák, zsákokat
és ponyvákat
igen olcsón vásárolhatnak

Fischer-féle
zsák és ponyvagyárban Budapest, **Nagykorona-utca 18.**

Készpénz-kölcsön

birtokokra és házakra,

a valódi becsérték háromnegyed részéig, II. helyre is, 20-30 évi törlesztésre. • Birtokos felmondhat bármikor, penzint tézet nem. Lebonyolítás 14 nap alatt. Konvertálás helyek- és illetékmentes. • Semmi előleges költség. Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat, valamint katasteri birtokiv-másolat.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

Minden
háziasszony
és anya

üdvözölhető, aki az egészség,
takarékoság és jóízre való
tekintetből a Kathreiner-féle
Kneipp-maláta kávé (mely
csak az ismert eredeti cso-
magokban valódi) használja.

L a p u n k
szerkesztősége és kiadóhivatala
Budapest, VIII., Mária-utca 42.

